СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 215. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 14-го — No. 215. Jersey City, N. J., Saturday, September 14, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ВИСКАЗУЄТЬСЯ ЗА РУЗВЕЛТА

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Ґвардія виголосив минулого четверга через радіо промову і в ній виразно заявив, що буде піддержувати Рузвелта. Він не лиш вихвалив Рузвелта, але також чорними красками змалював републиканського кандидата Вилкого, закидаючи йому, що той репрезентує інтереси великих фінансістів, а також належав колись до політичної корупційної машини Ню Йорку, Темені Голу. „Я волю знані недомагання Рузвелта, ніж незнані чесноти Вилкого", говорив Ля Ґвардія. Сам Ля Ґвардія свою політичну карієру започаткував у Републиканській Партія і дотепер його дехто уважає „републиканцем".

ВИЛКІ ЗАПОВІДАЄ ПЕРЕМОҐУ

РОШВИЛ. — Вендел Вилкі, републиканський кандидат, виїжджаючи в виборчу поїздку, що простягатисьме на 7,500 миль, заявив, що він поверне назад до головної своєї виборчої кватири вже як „президент Злучених Держав". Він підкресляв, що бореться не за особисті справи, тільки за певні засади, за дальшу долю Америки, якій в сучасну пору грозять зо середини більші і менші диктатори. Вилкі таврував по імені „босів" політичних машин — Флина з Бруклина, Ля Ґвардію з Ню Йорку, Френка Гейга з Джерзі Сіти, Неш-Келія з Шікаґа і Темені Гол в Ню Йорку. Він говорив, що ці політичні машини разом зо своїми „босами" представляють поважну загрозу для демократичних інституції Америки. А третя каденція Рузвелта поможе тим місцевим диктаторам тільки щебільше вкорінитись у суспільне життя. В часі своєї виборчої подорожі Вилкі виголосить шістьдесять кілька промов.

Перед виїздом він мав короткі наради зо своїм заступником МекНейром, ґубернатором з Мінесоти Стасеном та головою републиканського національного комітету Мартином в цїли уставлення справи відволоки примусової військової служби. За натиском Вилкого ця справа порішена так, що републиканські представники в конґресі не повинні відволікати на 60 днів примусової військової служби.

СХОДИНИ РЕДАКТОРІВ ЧУЖОМОВНИХ ҐАЗЕТ

НЮ ЙОРК. — Минулого четверга вечором, заходом східнього департаменту в републиканськім національнім комітеті відбувся в готелі Вальдорф-Асторія обід, полученний з промовами в користь републиканського кандидата Вендела Вилкого. Товстмайстром обіду був директор цього департаменту, п. А. Долес, який виголосив до зібраних редакторів і видавців чужомовних ґазет зо стейтів Ню Йорк, Пенсилвенія, Конетикат та Масачусетс, промову. Приявних було поверх сотки. Серед промовців говорив також голова славянського відділу републиканського комітету, п. Яров. Вендел Вилкі прислав зібранню привітну телеґраму, в якій накликав чужомовних редакторів і видавців причинитись до тої боротьби, яка ведеться нині в Америці за основні засади свободи і демократії. Привіт прислав також нюйорський прокуратор Томав Дюї.

ПОТВЕРДЖЕННЯ КАМАЧА НА ПРЕЗИДЕНТА

МЕКСИКО СИТІ. — Мексикавський конґрес потвердив Авіля Камача на мексиканського президента. Водночас конґрес заявив, що будучий президент Камачо був вибраний президентом підчас одних із найчистіших виборів величезною більшістю голосів, бо 16 до одного.

ФІЗИЧНА ГОТОВІСТЬ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт поручив одному чільному американському атлетові, Джанові Келеві, щоб він виробив широко закроєний плян для цілих Злучених Держав Америки, як вдержувати людей, головно в віці від 21 до 40, в здоровім фізичнім стані. Бо американці мякнуть, говорив президент і треба їх загартувати вправами та відповідним життям. Келі має виробити плян, як цього довершити.

ВИРІБ ВУГЛЯ І НАФТИ З ХАБАЗЗЯ

ДІТРОЙТ. — На річнім зїзді хеміків вчені демонстрували, що той процес, який природа переходить кілька міліонів літ, щоб витворити вуголь, чи нафтову ропу, учені в лябораторії можуть довершити впродовж години. Вони показували, що з ріжного хабаззя, зокрема морського, можна виробити вуголь та нафту. Вони далі зазначили, що цей виріб в практиці годі приміряти, бо цей виріб буде непоплатний. Але коли вуголь і нафта зачнуть вичерпуватись, тоді наука візьметься за цей виріб.

ДУШЕГУБ ПРИЗНАВСЯ ДО ВИНИ

НЮ ЙОРК. — Віто Ґуріно, який попереднього дня в напів божевільнім стані прибіг до одної церкви і там почав кричати, що бандити з його шайки хочуть його вбити, тепер признався перед поліцією, що як чільний член із „вбивчого синдикату", власноручно поповнив чотири морди. Поліція думає, що він брав участь також в інших душегубствах.

ЗАВВАГИ РОБІТНИЧИХ КОЛ НА АДРЕСУ РУЗВЕЛТА

ВАШИНҐТОН. — Предсідник Американської Федерації Праці, Вилйем Ґрін, заявив, що промова Рузвелта виголошена пару днів тому на конвенції юнії шоферів і погоничів, була знаменита і з точки погляду робітництва приемлива.

Нюйорська рада Конґресу Промислових Орґанізацій, конкуруючого з А.Ф.П., ухвалила резолюцію, в якій таврується адміністрацію узвелта і Демократичної Партії, та завзивається робітництво не давати всецілої і беззастережної піддержки жадній партії.

ЖАХЛИВИЙ ВИБУХ У ФАБРИКАХ ПОРОХУ ТА ДИНАМІТУ

В фабриці пороху і динаміту, „Геркулес Павдер Ко.", в Кенвил, Н. Дж., наступив минулого четверга в полудне страшний вибух, який знищив чимало будівель, та потягнув за собою чисельні жертви в людях. Дотепер нараховано вбитих 27 осіб, а 25 бракує і після всякої правдоподібности вони також мусіли зазнати смерти. Крім того коло 200 є ранених, з них великий відсоток тяжко. Вибух був такий сильний, що в довколичних домах повисаджувава шиби й до основ потряс будинками. Втрати в майні виносять міліон долярів. Згадана компанія дістала в останніх часах великі замовлення для американської армії.

Директор фабричних робіт, Гонт, заявив, що так як тепер стоять справи нема жадних даних думати, що вибух повстав внаслідок саботажу. Менші і більші вибухи в фабриках пороху і динаміту все трапляються і з тим виробники мусять числитись.

Підчас минулої війни ці вибухи були частіші, ніж у мирний час. Не лиш тому, що підчас війни фабрики побільшують виріб, але також тому, що ворожі аґенти навмисно підпалюють фабрики зброї і амуніції. В часі минулої війни в тих самих околицях були жахливі вибухи в Блек Том і Кінґсленд. Як опісля виказали доходження вибухи викликали німецькі аґенти.

ОШУСТИ НА ВЕЛИКУ СКАЛЮ

Нюйорський суд розглядає одну справу, яка побиває найбільш фантастичні повісти. В тій справі обвинуваченим є один канадієць, що має два назвища, Альфред Мивил і Джан Петон. Ось цей Мивил чи Петон на спілку з одним австралійським летуном Руком, що тепер зголосився до англійської авіяції, створили були в Ню Йорку компанію, яка ніби мала мати десятки, а навіть сотки кораблів. На ріжні становища вона заздалегідь понаставляла наївних людей „портовими адміралами", „портовими капітанами", також ріжними урядниками, наставниками, то що. Ошусти сфальшували також телеґраму від тодішнього англійського премієра Чеймберлина, мовляв, той телеґрафічно їх закликає до Анґлії, щоб прийшли переговорювати в цїли устійнення праці, яку ця компанія мала виконати для Анґлії. А що на поїздку треба було грошей, легковірні „адмірали" і „капітани" зложили шість тисяч долярів. Звідтам представник цеї компанії повідомляв, що все гаразд, що анґлійський уряд дає 12 міліонів долярів і т. п. Кінець кінців ця справа знайшлась перед судом.

„СТАЛЕВА ЗАСЛОНА" ДОВКОЛА ЛОНДОНУ — НОВА ОХОРОНА ПЕРЕД НІМЕЦЬКИМИ НАЛЕТАМИ

Скріплено довкола британської столиці протилетунську охорону в такий спосіб, що вже ґовориться про „сталеву куртину", якою пояснюється те, що шестий день скріпленого німецького повітряного наступу на Лондон пройшов доволі „спокійно". Та проте люди перебули ніч в схоронищах, бо ще не цілком певні, як ділає нова оборона. Тепер так є, що ночами життя в місті цілком погасає. Не видно ніде навіть таксівок, що цілком зрозуміле. Коло 9. години вечером всьо іде в підземелля спати. Театри, ресторани і місця забав замикаються.

Ліста лондонських втрат за минулих пять днів німецького бомбардування виносить 1,175 вбитих і 4,500 покалічених.

ІТАЛІЯ БЕРЕТЬСЯ НАСТУПАТИ НА ЄГИПЕТ

Коли брати під уваґу те, що пишеться в італійських ґазетах, то ґенеральний італійський наступ в Африці на Єгипет і британський Судан уже зачався. Ніби має машерувати на Єгипет та італійська армія, що була зґромаджена в Лібії. Та офіційні британські джерела нічого не згадують про таку офензиву. Зате італійське радіо заповіло, що зачались в Африці посилені воєнні операції.

ЗБІЛЬШЕННЯ БРИТІЙСЬКИХ СИЛ НА СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ

Вірджініо Ґайда, фашистівський редак-тор, що завжди добре обзнайомлений з ходом справ, подає, що Велика Британія звільнила з анґлійських вод найкращі контрторпедовці й вислала їх на Середземне море. На їх місце прийдуть до Анґлії старі контрторпедовці, що їх Анґлія дістала від Злучених Держав. Це годиться до певної міри з тим, що заповів британський премієр Чорчил, коли казав, що вже вислано більші сили до Африки і на Середземне море.

ВСТУП ДО НАПАДУ НА АНҐЛІЮ

Ось так глядять в Італії на воєнні операції, що мають вдарити в Єгипет, який вважають життевою струною британської імперії. Ось ті операції мають також до певної міри влекшити напад на анґлійський остров.

НІ, ЦЕ НЕ АНГЛІЯ: ЦЕ КИТАЙ. — Ми вже й забули за війну в Китаю. Це вид міста Чункинґа, китайської столиці, що горить від запальних японських бомб. Огонь знищив цілу квадратову милю будівель у самому серці цього старинного міста.

ДВА МІЛІОНИ БРИТІЙСЬКИХ ВОЯКІВ ЖДУТЬ НА НІМЕЦЬКИЙ НАПАД

ЛОНДОН. — Англійські військові знавці свято переконані, що німці не зможуть заняти Англії. І ледви, чи зможуть висадити на британський беріг якунебудь малу частину війська. Ціле британське побережжя є завалене британським військом. Скупчено там найменше два міліони вояків, бо надіються, що німці таки захочуть спробувати напасти на Англію, та що це може статись кожного дня. Британці переконані, що коли іде про Анґлію, то над нею панує таки британська повітряна фльота. Знову на морі британська фльота ще навіть не рушена. Два міліони британського війська дасть собі легко раду з німецькою піхотою, фльота буде нищити німецькі конвої, якими будуть німці перевозити військо, а Королівська Повітряна Сила, себто літаки, зведуть боротьбу з німецькими літаками.

„БЛОФКРІҐ", А НЕ „БЛІЦКРІҐ"

ЛОНДОН. — Так тепер називають в Анґлії націстівські намагання завоювати Англію, чи там Британську імперію. далі кажуть, що війна мусить тривати так довго, поки Гітлер не буде цілковито знищений.

СОВЄТИ ПРО НІМЕЦЬКИЙ НАПАД НА АНҐЛІЮ

МОСКВА. — Совєтські військові обговорюють справу німецького наїзду на Англію. Іде їм про те, чи Німеччина зможе здобути Анґлію. І приходять до такого заключення, що це буде можливе тільки тоді, коли Німеччина здобуде в певному часі цілковиту перевагу в повітрі. Кажеться далі, що вже багато часу втрачено, бо Анґлія дістала повно літаків зо Злучених Держав. Та проте вона ще не є рівна Німеччині щодо повітряної сили. Та це буде тривати дуже коротко. Якщо в тому часі Німеччина не поконає Анґлії, то справа для неї пропала. Пізніше Анґлія буде сильніша від Німеччини також і щодо летунства.

СОВЄТСЬКЕ РАДІО ПРО НІМЕЦЬКИЙ УСПІХ

ДАБЛИН. — В Ірляндії офіційно заперечують, щоб німці були в Ірляндії, себто, щоб вони виладували там якусь військову частину, як це передало московське радіо.

НЕ ПІДУТЬ ПРОТИ ІТАЛІЇ

АТЕНИ. — Повідомляють з Москви, що грецький посол домагався від Совєтів обіцянки допомоги на випадок, якби Італія заатакувала Грецію. На те не дістав він такої відповіди, з якої можнаб вносити, що Совєти пішлиб проти Італії.

ДОСТАРЧАЮТЬ НІМЕЧЧИНІ НАФТУ

МОСКВА. — Совєтська „Правда" подає, що Совєти доставляють Німеччині нафту, яка пливе Чорним морем до Дніпра, а з Дніпра через Київ і канал Дніпро-Буг до Берестя.

ДОМАГАЮТЬСЯ ГОЛОСУ В СПРАВІ ДУНАЮ

МОСКВА. — А. Вишинський, совєтський підкомісар заграничних справ, заявив німецькому амбасадорові ґр. Шуленбурґові, що СССР граничить з Дунаєм і тому зацікавлений в дунайському водному шляху. Домагався скликання конференції, на якій зміненоб міжнародній статут, що реґулює плавбу Дунаєм.

НОВИЙ СОВЄТСЬКИЙ ПРОТЕСТ

МОСКВА. — Совєти знову запротестували перед румунським урядом проти „непорядків", що існують на румунсько-совєтській границі. Кажуть, що прийшло до стрілянини на границі, недалеко Черновець. „Спровокована" совєтська стежа мала бути „змушена" відстрілюватись. Совєти також пригадують, що не дістали відповіди на попередні протести в справі „румунських провокацій".

НАЛЕТИ НА БЕРЛІН ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

БЕРЛІН. — Не зважаючи на німецькі пляни нападу на Анґлію, британська повітряна фльота постійно атакує німецькі пристані, а зокрема Берлін. Підчас останнього налету бомбардовано в Берліні між іншим і Темпельгоф, що є найбільшим у світі летунським полем.

ДАЛІ ВІДГРОЖУЮТЬСЯ

БЕРЛІН. — Німецька преса повна нападів на Анґлію, зокрема на Чорчіла за те, що „допустили до війни". Найбільше обурена вона за те, що британці називають німців „варварами" за їхнє нищення цивільного населення та бомбардування Лондону. Каже, що „Англійці на те все заслужили" та заповідає, що буде ще гірше.

ОСТАНЕ НЕВТРАЛЬНОЮ

ЛЬОЗАН (Швайцарія). — Швайцарський президент, д-р Пілет-Ґоляз, заявив, що Швайцарія рішена остати невтральною без уваги на те, скільки через те не потерпілаб.

ПРОТИ ЛЮПЕСКУ

БУКАРЕШТ. — Ненависть проти любки бувшого короля Кароля зростає з кожним днем. Казав ґен. Антонеску, теперішній диктатор, що вона, Маґда Люпеску, хотіла намовити молодого Михайла, що став королем, щоб покидав Румунію і втікав разом з батьком. Люпеску є вже тепер в Еспанії. Ґазети подають, що прибула з коло 20 псами і Каролем, що виглядає дуже перетомленим і зденервованим.

ПУСКАТИ В РУХ ЗОЛОТО.

РИМ. — Таке дораджують Злученим Державам італійські економісти, коли „вісь" виграє війну. Кажуть, щоб Америка купувала товари за золото, бо інакше „вісь" зліквідує золоту валюту.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

УЧІТЕСЯ БРАТИ МОЇ!

Не знаємо, чи є в світі друга мова, що зазналаб стільки кривди і стільки переслідувань та глузувань як мова — українська. І вже з того одного боку культурна й свободолюбна людина повиннаб відчути до цеї мови певну симпатію, бо дальше існування і розвій цеї мови, це свого роду ґарантія того, що ніяке, навіть найгрубше насильство й варварство, не може ніколи знищити ідеї, коли є живі люди, що цею ідеєю дорожать, що за неї готові терпіти, а то й життя віддати. А такою ідеєю є теж і українська мова. І це тому, що з тою мовою є якнайтісніше звязані ідеали свободи і вільного культурного розвою народів. Саме за такі ідеали ту мову страшно переслідувано, й то сотками літ. За свою ідейну, загально-людську основу — та мова й тепер терпить, страждає. І то до такого ступня, що американська земля являється сьогодня одинокою землею на світі, де може справжнє українське слово вільно гомоніти та де українською мовою можна свобідно висказувати й обороняти ті високі кличі свободи, які є в американській душі а яких символом є для нас теж і переслідоване в Европі українське слово.

Нагадуємо це з початком нового шкільного року. І то як старшому так і молодшому нашому поколіню в Америці. Нагадуємо тим, що щойно прибули з Европи, як і тим, що є вже тут десятки літ вільними і справжніми американськими горожанами. Бо це до них відносяться у першу чергу слова Тараса Шевченка про ту Матір, яку не слід забувати, бо за це теж і сам Бог карає...

Маємо українські школи. Вони повні ріжних недомагань, про що всі ми добре знаємо. Але є й добрі школи. І є вже ріжні нагоди вивчити українську мову й поза школами. Є школи, де вже вчать фахові сили. І є школи з такими недомаганнями щодо науки, що їх можна тепер при добрій волі легко направити, що й треба зробити. Але в першу чергу треба таки зараз подбати про те, щоб ті школи, які є, були запонені нашими дітьми.

А й та молодь, що тут роджена, повинна теж, коли вже доходить до старшого віку, виявити свою вищу культуру, себто зацікавлення теж і українською школою, а зокрема українською мовою. У тім часі, коли ведеться така величезна боротьба з насильством, а в обороні людської свободи, та молодь, що походить з української крови, не може бокувати від тої боротьби. Вона мусить бути її учасником. І тимсамим помагати, щоб насильству прийшов кінець. Та щоб так було, треба знати і про те найбільше насильство в Европі, яке ще й досі є над Україною і українським народом. Вивчити мову того народу, якому навіть мову відбирається, є не тільки культурним, але й ідейним поступком, змагаючим до знищення в світі насильства, грубої сили. Таке поступовання не є „проти Америки", а „за Америку", за ідейну, культурну, свобідну і поступову Америку.

З ВІСТЕЙ ПРО УКРАЇНСЬКИХ ПОЛОНЕНИХ

ЗІ ШВАЙЦАРІЇ.

Нас повідомляють про „тяжки положення 12,000 українських полонених, що знайшлися в Швайцарії". Прохають доконче надсилати їм українську пресу (бодай по десять примірників) і слати на таку адресу: **Prof. Emil Nizankivskij, Leysin, Suisse—Switzerland.**

З НІМЕЧЧИНИ.

З численних українських полонених що попали в німецький полон разом з польською армією вже багато вернули домів на села. Але, як доносять „Краківські Вісті" з 26. серпня б. р., ще дуже багато залишилось українців в таборах, або в Німеччині на праці, бо їм нікуди вертати... Їх положення важке. Та найбільше відчувають великий голод українського друкованого слова. „Краківські Вісті" подають що довідуються, що перестав виходити в Німеччині „Голос", український двотижневик, призначений для українських полонених. Так само внедовзі має перестати виходити білоруський тижневик „Раніца". Невідомо, з яких причин це діється... Зате німецька таборова влада „дозволила" українським і білоруським полоненим читати берлінську, російську ґазету „Новоє Слово", яка спокійно далі виходить і, як подають „Краківські Вісті", залюбки поміщує ріжні протиукраїнські й неправдиві вістки, зокрема про життя українського народу над Сяном і Бугом (під німецькою окупацією), де ця ґазета добачує тільки — „маси російського народу". Ось ту ґазету дозволяється тепер читати українцям у німецьких таборах...

РІЧНИЦЯ НІМЕЦЬКО-МОСКОВСЬКОГО ПОРОЗУМІННЯ

Першу річницю німецько-московського порозуміння відсвятковано кількома статтями в щоденниках з одного і з другого боку. Статті ці зредаґовані в дуже приязнім тоні, і остільки однозвучно, що мимоволі виникає підозріння, чи не були всі ці писання складені в Берліні. Дуже характеристично також те, що німецька преса пійшла у виявах „приязні" навіть дальше самих „Ізвєстій". Берлінська „Берзен-Цайтунг" пише навіть, що „можність війни поміж Німеччиною та СССР виключено назавжди". „Фелькішер Беобахтер" висловлювався трохи з меншим захопленням, зазначуючи, що „Німецько-советська умова спинила дальше поширення війни, заощадила великі жертви німецькому і російському народам і відповідає історичним драдиціям та політичним і господарським інтересам обох держав..." „Діпльоматіш-Політіше Кореспонденц" пише в досить пітійський спосіб, що „результати першого року справдили сподіванки обох сторін", що може також значити, що німецькі сподіванки від самого початку були дуже обмежені.

Стаття „Ізвєстій" присвячена першій річниці німецько-московської іділлі відзначується небуденним московським шибеничним гумором, хоч і продиктованим очевидно в значній мірі з Берліну. „Підписання умови поклало кінець ворожнечі, яку штучно розпалювали поміж Німеччиною і Росією провокатори війни".

„Найбільші жертви мали в часі війни 1914—18 Росія і Німеччина", бідкаються „Ізвєстія".

Далі часопис запевняє, що „ідеольоґічні поріжнення" ані трохи не перешкоджають „добросусідським відносинам" поміж обома державами, та заявляє бундючно, що „Анґлія і Франція намагаються спровокувати збройний конфлікт між СССР і Німеччиною... для того, щоб поборювати зріст німецької могутности силами Советського Союзу..."

До шибеничного гумору московського уряду належать і його фарисейські пожалowання, що німецько-московська умова не спинила вибуху війни, коли в дійсності її підписав Кремль не раніше ніж неминучість війни запевнив". Смішно виглядає, коли московський часопис запевняє, що „співробітництво поміж обома державами відповідає їх політичним та господарським інтересам"...

Щодо господарських інтересів зокрема, то дуже характеристично, що ані німецька, ані советська преса не подають ніяких чисельних дат відносно розмірів товарового руху між обома державами протягом першого року по підписанні порозуміння. „Ізв." зазначують лише, що „умова передбачає більший ніж колись раніше товаровий рух", але не говорить, чи це „передбачення" здійснилось; з цього можна зробити висновок, що московський уряд не спромігся виконати перебраних супроти Німеччини зобовязань.

Коли „Ізвєстія" твердять нарешті, що „що пакт дав можність здійснити державні завдання СССР в районах його західніх меж", а разом з тим заявляє, що „Німеччина виявляє цим пактом зрозуміння великої питомої ваги СССР в міжнароднім житті", то між цими двома твердженнями існує очевидна суперечність. Коли московський уряд примушений отверто заявити, що без пакту з Німеччиною СССР свої „державні завдання" (територіяльне хожацтво) доконати не міг би, то це лише Московщина визнає міжнародню вагу Німеччини, а ні в якім разі не навідворот. Часи, коли московські можновладці остерігали „імперіялістів пхати їх свиняче рило (автентично, з одної з промов Ворошилова) до советського городу" та загрожували „перенести війну на їх власну територію", минули безповоротно. **По році европейської війни московський уряд покладає всі свої надії вже не на силу червоної армії, якою раніше так хвалився, а виключно на „спільність інтересів" з Німеччиною.** І в цім полягає цілий зміст річниці німецько-московського пакту.

ЩОБ НЕ БУТИ ПЕРЕМОЖЕНИМ З ВЛАСНОЇ ВИНИ

Щоб зрозуміти, що означає незгода в народі, а зокрема братовбивча боротьба, а разом з тим числення на чужі, а не свої сили, добре прочитати те, що пише так добре нам відома американська журналістка, пані Ен МекКормик про те нещастя, в якому опинилась тепер Румунія.

В її мові (в часописі „Ди Ню Йоюк Таймс") звучить це так:

„Карло пробував переєднати кожну державу за виїмком своїх сусідів і знайти піддержку для себе всюди, лише не в себе дома. Це останнє занедбання було його найбільшою помилкою. Коли найновіша історія і вчить дечого, то головно того, що **нарід все наперед є переможений у себе дома, заки його переможуть вороги".**

Українська громада в Америці, що журиться тепер не лише долею свого прибраного краю, отже нашої Америки, але й долею краю батьків, нашої придавленої України, повинна поважно призадуматися над такими заввагами. І то ради збереження свого існування серед оцього положення, в якому ми тепер у нашій Америці опинилися, або й ще можемо опинитися. Факт, що українська маніфестація у Вашинґтоні, як український виступ на Світовій Виставі в Ню Йорку дня 1. вересня не діждались навіть згадки в нюйорських ґазетах, є дуже промовистий. Правда, таке траплялось, нам теж у часі, коли проти нас не кидав ніхто ніяких ворожих наклепів, а тепер сталося це в часі, коли проти українського руху йшли і далі ідуть наклепи й очернювання ще й з боку самих українців. Отже не бере нас досада й жаль проти незнаних нам ближче ворогів, а проти тих людей, що є з українського роду і постачають ворогам матеріялу, неправдивого, або відповідно закрашеного, зверненого проти українського руху. Так є, що ті, що дістають цей матеріял, не є нашими ворогами, але як вони мають реаґувати на ніби „достовірні" відомости таки зпосеред української громади? Ось таким очерненням ми нищимо самих себе.

Чи можливе викрити клеветників? Не лише можливе, але так є, що про декого з них уже прилюдно говориться.

Нема двох думок, що клевети, як признака внутрішньої незгоди, нас страшенно ослаблюють. Ослаблюють так, що деякі суспільні діячі стають безрадними, а деякі слабодухи вже і від праці відсуваються. А як використують цю нашу слабість наші „сусіди", у першу чергу старої дати москвофіли дальше наші кровні браття, збаламучені колишнім мадярським режімом, українці з Підкарпаття, також звісне.

Свідомі й витривалі громадяни не можуть через те упадати на дусі. У часі першої світової війни мали ми до діла з подібними явищами. З того часу маємо й досвід, як оці затії поборювати. Цим досвідом слід нам покористуватися і тепер й розпочати енерґійну проти-акцію.

Наверх з клеветниками як властивими членами — пятої колюмни в Америці.

ОЧЕВИДЕЦЬ ПРО РУМУНІЮ

До нашої редакції завитав гром. Б., американець українського походження, що перед советською окупацією Буковини й Басарабії, виїхав з Чернівців. Він є американським ветераном. Перебув біля 20 років на українських землях, що були під Румунією.

Його враження про Румунію та румунський нарід такі, що не дивота, чому Румунія так скоро розлітається.

На питання: „Як жилося українцям в Румунії?, була така відповідь:

„Це не було життя, а чиста неволя. Українців не узнавали, хоч деколи, в останньому році в Букарешті зачали говорити і про українську меншину. Але це було для заграниці. В дійсности, кожний жандарм чи „сіґуранца" (тайна румунська поліція) мали право життя й смерти. Без найменшої причини, а тільки на підставі злобного доносу, вивозили українців в концентраційні табори. Ніхто не знав, що потім дiялося з такими жертвами. Жадного орґанізаційного життя не було. Такі українські газети як „Час" чи інші, повставали і падали, бо могли друкувати те, що їм давало румунське міністерство пропаганди".

Не краще жилося навіть самим румунським селянам. Ось слова нашого оповідача: „Румунський нарід тяжко бідив. Коли жовніри були змобілізовані та відкликані на границі, то їх родини не мали що їсти. Навіть військо було голе й босе. Воно не тільки не мало чим боронитися, але й не мало найменшої охоти воювати".

„На приказ Карла вбивано особи, що були запідозрені в опозиції. Карло та його любка Люпеску були так зненавиджені, що навіть син Карла, теперішній король Михайло, кілька разів намагався застрілити свого батька. Таке явно говорено. Поліція публично била людей по пиці, брала хабарі та арештувала кого попало".

В дальшому оповідач говорив, про те, що Залізна Ґвардія мала через ті зловживання влади досить багато прихильників серед населення.

Питали ми ще про те, чи стрічав українців, що втікали разом з поляками зо Західньої України, коли її захопили большевики. На це була така відповідь:

„Було теж багато українців, цивільних і військових. Але, здебільша, вони не признавалися перед румунами, певно зо страху, щоб ці не видали їх большевикам. Румунський уряд спочатку дуже добре опікувався польськими утікачами та платив польським офіцирам і урядникам, що були інтерновані, по 3,000 леїв місячно. Але, опісля правдоподібно, під натиском німців, цю поміч полякам урвали".

Про мадярів розповідав оповідач, що вони ще гірші дикуни як румуни. Таке можна було відчути з оповідань тих утікачів з Карпатської України, що були втекли до Румунії минулого року.

Про прихід большевиків на українські землі в Румунії, оповідач нічого не знає, бо два дні перед загарбанням Басарабії та Буковини, він на пересторогу американського консуля, виїхав до Констанци, румунської пристані над Чорним морем, а звідтіля за 38 днів прибув на малому кораблі до Ню Йорку.

Оповідання нашого гостя були назагал гіркі, повні болючих та пригноблених фраґментів, згадок та недокінчень. Людина чується неначе знеохочена до життя, недовірчива та замкнена в собі. Боїться доносів та підозрінь! До такого стану доводить людину — політична неволя.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ І.

(32)

— Добрий вечір, пане полковнику! — привітався звичайненько.

— Здоров, здоров, синку! — відповів старий, пильно оглядаючи в сутінках гостя. — Еге, та ти той самий молодець, що про нього казв мені сьогодні Крига! Данило чи як тебе?...

— Павло, пане полковнику.

— Егеж, еге, Павло, — так, либонь, і він казав... Старого Похила синок... Мого колишнього приятеля... Бач, і не пізнати в козацькій одежі, а яж бачив тебе тоді... на майдані, хе-хе-хе... Добре ти їх тоді, хе-хе-хе! І Потоцького добре почастував, далебі, — насилу, кажуть, прочунявся, — слабий лежить, паскудник...

— То він прочунявся?! — аж скрикнув Павло.

— Прочунявся, синку, — але ти не бійсь за дівку: її не зачеплять більше, — не до дівчат йому після твоїх обіймів; а от тебе, голубе, шукатимуть, — це вже запевне, і нехай мені сам луципер межи очі чхне, коли брешу!... Та нехай шукають, — до матері Січі руки короткі!...

Коло них зібралося кілька братчиків, розглядали молодого незнайомого товариша, слухали старого отамана, але нічого не розуміли.

— Ну, я рад, синку, — казав далі полковник. Я й тоді казав, що бути тобі з нами... Маю око, голубе, хе-хе-хе...

Павло знову низенько вклонився:

— Прийміть мене, пане полковнику, до товариства.

— Е, синку, це не наша воля: це на Січі кошовий скаже, чи бути тобі в товаристві, чи ні. А поїдеш туди разом. Приставай покищо до нас. Маєш що їсти?

— Спасибі, батьку, — знову вклонився Павло, — маю.

— От і гаразд... Коня постав до гурту... Це Денисів, бачу, бахмат, — звичний... Оце дітки, — звернувся старий до січовиків, — новий товариш вам. Батько його — запорожець, наш братчик, мій великий приятель... Десь у неволі тепер, якщо живий ще. А він, оцей молодик, принагідно давнув самого польного вчора вночі так, щотой ледве прочуняв сьогодні вранці, — звісно, мусів парубок тікати, щоб на палі не посидіти, хе-хе-хе... А кудиж і тікати, як не до нас, на Січ... Прийміть же його, як свого, а я тим часом піду до коршми покріпитися з дороги. Без пригод потрапив до Чути? — звернувся знову до Павла.

Павло збентежився й мняв шапку в руках, опустивши очі.

— Та як вам сказати?... Я й не знаю, чи то добре, чи ні...

— Кажи, кажи, чого мнешся! Що там таке?

Парубок розповів свою пригоду з панськими гайдуками, а закінчивши, додав:

— Я не хотів той... заступитись тільки за тих людей хотів, та колиж панок отой дуже палений, — був би застрілив мене, якби не той... Я не хотів...

Братчики сміялися задоволено, а старий обурився:

— Не хотів?!... Як то не хотів?... Та бий харцизяку на кожному місці, коли треба за душу християнську заступитись!... Добре, лепсько вчинив, — нехай мені анциболот у саму губу начхає, коли брешу!...

— То вам із того ніякої халепи не станеться? — повеселішав Павло.

— Нам?! Що тебе приняли?... Дурне говориш!... Вяжи краще коня, та гойда з нами вечеряти.

У Павла зсунулася вага з плечей: цілу дорогу до Чорного Лісу сумління й неспокій гризли його: як би там не було, а чоловіка застрілив, та ще й панського посіпаку... дізнавсяб пан, то шукав би винуватця, — й певне, що на братчиків нагримав би... Аж виходить, що вони бояться цього, як позаторішнього снігу, а заступатися за бідних людей, хочби довелося і вбити напасника, — це „добре, лепсько". Але — знов напосідали на парубка сумніви й непевність — чом же, як так, самі вони не встануть на все панство, що так кривдить наших людей?... Поклав про все розпитатися згодом.

У коршмі було повно, але — жадного гамору. Братчики мирно вечеряли, прикладаючись до поставців до міри тому над усім панував лише легкий гомін та принагідний сміх. Коли ввійшов старий полковник з осавулою й писарем, та ніхто навіть уваги не звернув, опріч жида, що кинувся назустріч іззa шинквасу, та зігнувшися в три погибелі, вхопився старому за полу й поцілував.

— Пане полковнику... вітаю... Прошу сюди, тут дуже вигідно...

Вужем він протисся до одного із столів у кутку, стер полами лапсердака порохи й знов почав:

— Прошу ясновельможного пана полковника... Що ясновельможний пан полковник зволять?... Суть у мене добра оковита, а мед такий... такий... тц!...

Жидюга аж очі примружив, щоб показти, який у нього чудовий мід.

— Гаразд, Гершку, гаразд, — промовив, умощуючись за стіл, старий. — Не до медів твоїх нам, а от оковитої по михайлику даси. Та й закусити що там маєш...

(Дальше буде).

НОВИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ АМБАСАДОР В АМЕРИЦІ

Ґастон Анрі-Геї.

Ukrainian Weekly

(Concluded)

SELECT UKRAINIAN STORIES

THE MAMMOTH'S TOOTH

By OSIP MAKOVEY

Translated by STEPHEN SHUMEYKO

(1)

A friend of mine gave me as a gift a mammoth's tooth, found somewheres in the vicinity of the Prut river.

"It will make a fine paper-weight," he explained, "and quite a novel one too. Instead of an ordinary leaden weight you have here a mammoth's tooth, thousands of years old. Why, the very thought of it should bestir your poetic nature!"

And indeed it did. I quickly put the leaden weight into the drawer and set the mammoth's tooth on top of the papers on my desk. The new paper-weight was not as practicable as the leaden one, still it had a hoary charm about it, common to very ancient relics.

For well nigh a week, often several hours a day, I would look intently at it. To be sure, I had other things to do also—writing. Yet every time I stretched my hand to dip the pen into the ink-well, my eyes would stray to the tooth. Quite often I would stop writing, and taking the tooth in my hand closely examine it. A wonderful tooth, indeed... no doubt about it... so old and so big... And various thoughts and reflections, mostly of a melancholy character, would begin flitting through my mind.

Sunday, I had no work to occupy me, so I went hiking in the woods. I spent a whole day communing with nature and when I returned home at dusk I was just in the mood to write poetry. I sat down at my desk and, as usual, glanced at the mammoth's tooth. It lay upon my unfinished novel. A sudden thought struck me: the mammoth's tooth lies upon my unfinished novel just like a monument upon the grave of the dead. The comparison was quite striking, a whole sequence of thoughts followed it, and I began to write:

> Лежить у мене на столі
> в печері найдений в землі
> над водами старого Прута
> великий зуб мамута.
>
> Лежав він десятки тисяч літ
> змінилася земля і світ,
> а він остався цілий, нестлілий,
> пожовклий, скаменілий.
>
> Тепер він починки дрібні,
> мої рукописи дрібні,
> притис, приляг, як велит сильний,
> мов камінь намогильний.

No, that's no good! Its form does not suit the idea I wish to convey to my readers. There is none of that sepulchral quality about it that I want. Well, I'll try again. Maybe this one will be better, more solemn and mysterious:

> Зуб мамута,
> стара пожовкла памятка забута
> дрібний атом в історії всесвітній,
> лежить на моїй праці довголітній.
>
> Зуб мамута,
> добутий з ріняків старого Прута,
> дрібний останок велита старого,
> німий апостол суму гробового,
>
> він могучий:
> у допотопний темний бір дрімучий
> на силу тягне думку сумовиту —
> в минувшість темну, мріями повиту...

Oh, gosh, still no good! What good is it that this "apostle of funeral gloom," with which once a mammoth chewed grass, can drag my imagination off into the distant past, when for the life of me I can't clothe him in proper poetic form! Tooth of the mammoth... an old relic of ancient greatness... from the river Prut... a minute atom and silent apostle... Oh, that's entirely too fancy! Curse it! I know what I want to express, yet... The first form, however, seems about the best. I'll try it...

> І зуб мамута часу не згриз,
> мої папери він притис,
> приляг думки мої і труди,
> мов та могила груди.
>
> Що дня на нього я дивлюсь,
> у вічність глянути боюсь:
> там всяка твар забута,
> як зуб важкий мамута...

Well, the thought here is not bad, in fact it's quite original; but form! What manner of a blasted thing is this, that I can't find form for it! Form and words that would in one instant transport the reader ten thousand years into the past! Even though this confounded tooth is nearly as large as a peasant's boot, still some manner of poetic form must be found to fit it!

> Гей, думко, в давній час полинь,
> у темних пралісах спочинь,
> у допотопних диких борах,
> в карпатських тихах горах...

The "dumka" obeyed my bidding and flew back into ancient times, into the depths of a primeval forest; I sat down in the shade of a huge fern and began calling its savage denizens. But none appeared, instead:

> Луна гуде ярами гір,
> аж тут страшний понурий звір
> ступає тяжко, мов стовпами,
> грубезними як пень ногами.
>
> Мамут, мамут: старий мамут
> зайшов над синій, бистрий Прут,
> блукав тут сотню літ і згинув,
> на знак мені свій зуб покинув...

Woe is me! Not even in a primeval forest can I find poetic form suitable to a mammoth's tooth. Of course, "Zvizda" would quickly publish this poetry, but that doesn't mean so much to me now; what I want is the satisfaction in having arrayed this mammoth's tooth in proper poetic raiment. Imagine! To lie unnoticed for ten thousand years—a thousand more or less does not matter—to find itself finally on top of my unfinished novel, to inspire me, and yet not to be able to find at my hands suitable poetic raiment, poetry which would be filled with melancholy, sepulchral thoughts, like those that hold me in their grip now,—that indeed is tragedy! I simply must find some suitable poetic expression for the myriads of thoughts whirling about in my weary head. Ah me, is it not enough to discourage anyone to know that my unfinished novel, when finished, will not exist for more than ten thousand years, nor five thousand, nor even a thousand, nor even a hundred. ... No, I can't permit it go lower than one hundred. If it can't last at least one hundred years, then there's no use of my finishing it. And yet this confounded tooth lies athwart it like some stone monument. The novel hasn't even seen the light of day and already I have set down upon it, like some gravestone, a mammoth's tooth, which even the teeth of time have not been able to destroy. The mammoth has left something to be remembered by, while I, a human being, cannot. Is it worth living then? Why work and slave, why worry, why rack one's brain for fresh ideas, when not even a trace of them will remain? Some day, digging up the old cemetery they will find your old skull, which now houses so many ideas and suffering, and they will cast it on a refuse heap and fill your grave with another dead one. And as for your work—no one will even remember it. New people with new ideas will arise, so why should they remember it?

> Зуб мамута...
> Гей, праце, радосте життя затрута!
> Безслідно в безконечности ти згинеш,
> ніякого сліду на памятку не кинеш...

Oh gosh! How commonplace! I would fain express my deep emotion, my deep sorrow — arising from my realization of the futility of all effort, of life,—in such manner that like some huge cloud it would hover over the entire span of twenty thousand years, and yet I can't!

I took the mammoth's tooth in my hands and and began examining it again. I noticed nothing new about it. No doubt it looked the same a thousand years ago. Suddenly a cold realization broke upon me... If, as no doubt it is true, all my work will sooner or later perish and leave not even a trace of itself, then it stands to reason that even this poetry about the mammoth's tooth will perish too. Then why should I struggle over it? Is it not better to go to bed? Why, it's close to midnight!...

This last idea of mine was the wisest of them all during the past four hours, and, so, from the ancient primeval fastness I returned straight to my bed. For a half an hour more yet I saw before me the immense figure of the mammoth, tramping through the jungle, making the ground tremble beneath his feet, until finally, burdened with heavy thoughts, I fell asleep...

For several days I had peace, undisturbed by any thoughts of the mammoths's tooth—for I refused to harbor them. True, I saw him everyday, but it was in the light of an enemy: I felt aggrieved towards him for dissilusioning me in regards his poetic possibilities. I had written poems about the whole world —and they all had come out well; I had written about the stars in heaven—and they too were not bad (I wrote a wonderful poem about the moon: ten lovestricken swains wrote me letters of thanks for it); —while here an ordinary tooth, even though he be a mammoth's tooth, still a tooth nevertheless, has managed to avoid being captured and put into proper poetic form! Evidently, either he does not deserve poetic raiment, or I cannot... but, no! I simply must write something about him, if not poetry, then a novel, if not a novel, then a novelette, if not a novelette, then a philosophical treatise—anything, so long as it would express the thoughts that have settled themselves in my head and refuse to budge. However, I shall not start writing now... some other time... when I'm in the proper creative mood.

The proper mood came upon me quite soon, before the week was over; and I decided to write a novelette about the mammoth's tooth. Since, however, funereal thoughts alone were not enough for this task, I decided to brush up a bit on my knowledge of the mammoth. I re-read some of my long-forgotten school notes on zoology, pored a little over a standard work on mammoths and other primeval animals, and closely examined a picture of him in the museum of natural history. Then I deliberated upon the plot of my proposed novelette. I decided it would be best to use in the story the same theme that baffled expression in poetic form: I would drag the reader back into the primeval forest, lead him stumbling through ravines and hollows, and then gently steer him to modern times, and, vaguely, with a touch of mysteriousness, point out to him that which he undoubtedly already knew himself: "vanity of vanities, all is vanity." And thus I began to write, but in prose this time. I decided that this mammoth's tooth was to play a very philosophical role in lives of a young couple. They were about to be married, when suddenly they received this tooth as a present. The sight of this ancient relic caused them to think of eternity and the never-ending sense of things, and all thoughts of marriage deserted them. "What's the use of getting married!"—they said, and parted. He took the tooth with him, kept it for several years, but since the sight of it always awakened sad memories within him, he finally threw it away—and thus it came into my hands...

The plot is indeed pretty good! It lends itself even better than poetry to funereal, sepulchral thoughts! Well, here goes!

* * *

"He lies here before me on the table, witness of ancient Pre-Deluge times, a massive, heavy, dark yellow tooth of a mammoth. I use him as a paper-weight. A peasant found him on the banks of the Prut river and, unfortunately, made a gift of him to my young friends. Little did he reckon, the good man, what ill-luck his gift was to bring to the couple...

"Strange, indeed, is this petrified tooth, with veins like enamel; no animal today has such a tooth. In my imagination I see before me the huge primeval mammoth with his coarse outer hair and close wooly under-hair, and his enormous curved tusks, with two rows of teeth, such as this one here before me—truly, a veritable milling machine for the grinding of food; I see him wandering through the jungle on the Prut—alone, menacing, a mighty giant...

"With the passage of time his progeny, the elephants, have become dwarfed in size and have forsaken the frozen fastness of north for the warm climes of the south. Nothing has been left of their mighty ancestors, except here and there, in out-of-way places, beyond the sight of human eyes, often embedded in ice, there lie their bones, time-enduring and yellowish bones, which even the almighty tooth of Time could not destroy.

"And as I look upon this mammoth's tooth, swiftly my imagination speeds into the ancient, primeval forest, and there, in the shade of a huge fern, I lie down on the green, mossy sward, like upon some soft featherbed, and gazing at the sky, with doubt in my soul, with superstitious fears, vainly seek the riddle of life....

"All is quiet and deserted...

"Suddenly the forest crackles, trees bend outward and break and with a heavy, dignified tread a huge mammoth approaches me... How weak and powerless against him I am! I, homo sapiens, master of all that lives and breathes!"

* * *

Here I paused writing for a moment and read what I had written thus far. Well the beginning it not bad; it's quite serious in tone. Now it only remains for me to skillfully shift from this mammoth to my hypothetical young couple and to the great event in their lives, an event as great as the mammoth.

I leaned back in my chair and stared at the wall. The wall remained silent, and I remained silent too... All was still in the room.... Outside the wind whined most mournfully... The sun hid behind the clouds...

Before me lies the mammoth's tooth. He lies on my works, and also remains silent. How dignified he seems! How many deep thoughts are buried within him...

And thus I sit and think, when suddenly—I hear: not the mammoth's tooth on the table, but my own, tiny wisdom tooth, lodged way back in the corner of my mouth. Gently, but inexorably, he begins to ache, as if begging my permission to express himself more forcefully. I knew the idiosyncrasies of my wisdom tooth quite well, especially since last year; and although he was supposed to be a tooth of wisdom, yet the several foolish pranks he played [illegible] nerves and patience have long ago caused him to lose in my eyes any wisdom-like qualities. I pampered him like a spoiled child: every day I rinsed him with sweet-smelling mouth-wash, filled the cavity in him with a wad of clean white cotton, so that his delicate soul would not be contaminated by contact with various wordly fermenting food juices, but he, the ungrateful wretch, repaid me by visiting upon me such sorrows that often I could neither work, sleep, eat nor drink. It was exactly with such gentle aching, as now, that he usually gave warning of his intention to give vent to his long-suffering soul. It was his overture to a dramatic opera, in which I played the chief role, and in which I often sang some of the most soul-stirring mourning and sentimental songs ever heard—with true artistry, from the very depths of my soul!

I listen carefully: indeed it is my own molar that is beginning to ache. No doubt he wants another cotton filling, the third one today. Very well, you'll get it, my dear fellow! Just remain quiet, as just now I have enough trouble with another tooth, not as puny as you.

I plugged in another filling, and sat waiting: Bah, he no longer aches but throbs in a most confoundedly painful manner! One sharp twinge after another; and again! and again! Oh, woe is me! Maybe the poor fellow is cold? I wrapped a warm shawl about my face, sat down again, took my pen in hand and again began writing about the mammoth's tooth.

No sooner had I written several words: "And thus this mighty, giant mammoth's tooth," when suddenly such a piercing pain shot through my own tooth that beads of perspiration appeared on my forehead. I clenched my jaws, ground hard my teeth—but all in vain: my wisdom tooth was already frantically jerking at the roots beneath him, fairly beside himself with grief.

What else was there for me to do? I laid myself, fully clothed, on the bed, buried the side of my face into the pillow, placed another one over my head, and waited. It was uncomfortably warm, but I suffered patiently, waiting for this tooth of infinite wisdom to quiet down. It seemed to me that in this manner I would manage to calm him... And truly, his excitement began to subside, leaving in its wake a slight aching, with but an occasional sharp shooting pain jarring me afresh. And no sooner did a lull in the pain occur, then my thoughts once more reverted back to the mammoth's tooth. So auspiciously had I begun my story, in such a proper mood was I in, embracing such wide and distant horizons, posing the riddle of life—when just at this point my pigmy tooth dares to intrude upon the soarings of my mind with his petty troubles, and this, mind you, before the very face of his giant-friend. That's nothing less than utter vanity on his part! enough to stir any man to anger...

Oh!—As if in reply to me, my wisdom tooth suddenly gave me such a twinge! I forgot the mammoth's tooth, the distant horizons and the whole riddle of life. Boring deep into the pillow I waited, with bated breath, for the pain to cease, nearly suffocating in the process.

Just at that moment the door opened and in walked my friend, the one who had given me the mammoth's tooth. Closing the door he paused in surprise, seeing me apparently sleeping with a pillow over my head. Only when he saw my legs twitching did he realize that I was very much awake.

"What's the matter with you?" he asked.

I stuck out my nose from beneath the pillow and moaned:—"Oh, let me alone! Two teeth ache me, one belonging to a mammoth, and the other one my own."

"What? A mammoth's tooth hurts you?"

In a flash his question awakened a provoking thought in my mind, and so engrossed I became in its unusual quality and possibilities that I did not reply immediately to his question. In fact, the thought actually cheered me up, so much so that I cast aside the pillows, and rose to a sitting position, smiling.

"My friend," I said, "tis indeed very fortunate that I haven't teeth such as the mammoth had. Imagine if I did, and one of them began hurting me. Why, a man would be climbing walls from the agony, while the dentist would have to use a derrick to pull out such a tooth! Oh, my gosh, what pain that would be!"

My friend, however, did not in the least understand what I was driving at, and gazed at me with wondering eyes.

"What actually does hurt you?" he inquired "The mammoth's tooth or your own?"

"Oh! my wisdom tooth pains me, the one that drives me so often to distraction!"

"Then why don't you pull him out?"

Indeed, why don't I pull him out? The advice was truly wonderful, and, what was more, given at a most opportune time. Without much ado I immediately hurried over to my dentist, repeated to myself several times: lucky for me that I haven't a tooth as large as that of a mammoth, and hypnotized myself with this comforting thought so well that I did not feel anything when my wisdom tooth, like a deserter, quit the ranks of his comrades. Not even the slightest pain did I feel when the dentist pulled him out.

Calm and satisfied I returned home. I sat down behind the table and again began looking at the mammoth's tooth. Near him lay the beginning of my novelette, "The Mammoth's Tooth." For awhile I toyed with the idea of writing further, but now I was no longer in the proper mood, and its beginning to longer satisfied me. Again I frowned in annoyance, for the confounded mammoth's tooth refused to lend himself even to a story. Yet I could not help finding excuses for him: it's not his, but my fault; caring for my own tooth I forgot about him and thus I really insulted him. That's not nice, at all... Well, I guess I'll have to write an imaginative poem about the ancient, prehistoric world, primeval forests, the Deluge. And the central character of this drama will be my mammoth... truly, fine possibilities here!

And again I am looking at this mammoth's tooth that lies upon my works, like a monument on a grave, and again I am thinking of the riddle of life, that is, until the second tooth of wisdom, my own, will again begin aching...

Lviw, 1898.

The End

ОБОРОНЯЮТЬ СВОЇ ПРАВА

ВАШИНГТОН. — Адвокатська Гільда подала меморандум головному прокураторові Джексонові, в якім говорить, що це незаконно і неконституційно, коли деякі стейти забороняють комуністам, соціялістам та радикалам видвигати своїх кандидатів на публичні уряди і на них голосувати.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Мітинг Запорозької Січи, від. 305., відбудеться в неділю, 15. вересня, в 10:30 рано. Проситься всіх членів сповнити свій обовязок. Довгуючі члени, памятайте, прийдіть і виповняйте свій довг, бо як ні, то будете суспендовані. — М. Гентош, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ФІЛЬМОВА ЗІРКА ШОФЕРКОЮ.

Ейрін Редмонд Нейсмит, англійська зірка фільмова й летунка, хоче вертатися з Америки до Англії, щоби керувати амбулянсом.

КОЛИ В ЛОНДОНІ ПЕРЕСТРАХ, ТО ЦЕ ПЯТА КОЛЮМНА

ЛОНДОН. — Один випадок показав, що в Лондоні ще е пята колюмна. У криївці у північній частині Лондону відкрили пачку німецьких карт до грання після наїзду німецьких бомбовозів. Поліція провірила, що в цьому протилетунському сховку був якийсь чоловік, що ширив пострах, як німецькі літаки бомбардували місто. Після наїзду цей чоловік вийшов, а полишив на своїм місці карти німецького виробу. Очевидно, мусів це бути націстівський член пятої колюмни, каже поліція.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КЛИФТОН, Н. ДЖ.

Організаційні збори.

В суботу, 7. вересня вечором відбулися в нас союзові організаційні збори. На збори приїхав організатор У. Н. С., п. В. Загаевич, котрого представив приявним предсідник Петро Феденькевич. Реферат викликав належне враження, а також приніс відразу гарні успіхи: Михайло Бурнас, батько нашого фінансового секретаря, вписав сейчас свою жінку і семеро повнолітних дітей, а навіть свого будучого зятя. Після реферату були часті запити, які ставили майже усі приявні. Вони діставали фахові відповіді, з чого були вповні задоволені. Також інші приявні заявлялись, що впишуть всю свою молодь до У. Н. Союзу. Заяви зробили такі родини: крім Бурнасів, про які згадано вище, впишуть — Феденькевич, Василь Лазарович, Василь Матійчук, Василь Матвіяс, Гнат Ничка, Фелима Стриж, Теодор Байда, пані Мицан, Анна Похмурська, С. Сасовський, Сергій Винярський, Антін Зелінський, Петро Криловський.

Ми віримо, що наша громада в Петерсон і Клифтон, а також наш відділ і молодечий клюб будуть проявляти живу діяльність. Є добра думка мати свій, хочби малий, але власний народний дім. Щоб ми і наша молодь не мусіли платити чужим. Бо „в своїй хаті своя сила і правда і воля", як казав Т. Шевченко.

ПІШОВ ДО ВЯЗНИЦІ, ХОЧ ЗАКОННО ЗАРОБЛЯВ

ВИНДЗОР (Онтеріо, Канада). — Роберт Гармер три місяці заробляв на виміні грошей на канадійсько-американській границі. Він завважав, що як купить грошевий переказ в банку на канадійські доляри, може переїхати з Дітройту по американській стороні, до Виндзор по канадійській стороні, та продати переказ далеко вище, бо канадійські доляри тепер танші, ніж в Злучених Державах. Отже він клав у банку 85 долярів американських, за них діставав переказ на 100 долярів канадійських, їхав до Виндзору, продвав там в банку переказ за сто долярів, привозив назад канадійські доляри до Дітройту і тут діставав за них в банку 87 долярів американських. Дорога з Дітройту до Виндзору коштує 20 центів, отже він заробляв $1.80. Часом діставав $88 за $100, отже заробляв по $2.80. Деколи він купував перекази і по $500 нараз, отже заробляв і по $10 за одною поїздкою. За три місяці заробив $1,000. Але поліція в Канаді це замітила, його арештувала, посадила до тюрми на три місяці й наложила ще грошеву кару в сумі $1,000.

НІМЦІ НАГРОМАДИЛИ МІЛІОНОВУ АРМІЮ ПРОТИ СОВЕТІВ

ВАШИНГТОН. — Німеччина поробила всі можливі приготування, щоб забезпечити себе проти несподіваного нападу збоку Советів у часі німецької виправи на Англію. Таке звідомляють тут дипломатичні кола. Кажуть, що Німеччина має більш ніж мілон вояків чи то на німецькій території, чи на німцями занятих землях, що граничуть із Советами. Достовірні вістки стверджують, що Німеччина укріпила позиції в Норвеґії задалеко на півночі, щоб їх можна було вжити проти Англії. Ці укріплені околиці лежать у сусідстві міста Тромсо. Вони є всилі відбити всякий напад вимірений з фінської шийки, що простягається на північ від Швеції й межує з Норвеґією. Дипломати пригадують теж, що Німеччина загарантувала ненарушеність границь Румунії проти можливого нападу Советів здовж південного побережжя Чорного моря.

Дипломати переконані, що ці німецькі приготування не мають на цілі нападати на Росію, але остерегти Росію, щоб не важилася напасти на Німеччину, коли вона занята Англією. Російсько - німецькі забезпечення вказують радше на осторожність ніж на взаїмне недовіря. Дипльоматичні кола кажуть теж, що Німеччина повідомила Москву, що всякі її посунення мусять дістати наперед згоду Берліна.

В ІТАЛІЇ НЕ ДОЗВОЛЯЮТЬ ЖИДАМ УЖИВАТИ ХРИСТІЯНСЬКИХ ІМЕН

РИМ. — Національний Законодатний Комітет затвердив плян, щоб не дозволити жидам уживати християнських імен для затертя сліду свого походження. Головно не вільно буде перекладати жидівські імена на італійські граматичні форми. Законопроект каже, що жидівські імена це їхні торговельні охоронні марки, унаслідженні від предків.

НОВА МЕТОДА ПРИВЕРНЕННЯ ЖИТТЯ ПОТОПЛЕНИМ

ВАШИНГТОН. — Журнал Модерної Медицини подає новий спосіб привернення життя потопленій людині, або людині затроєній газом. Досі клали таких людей лицем до землі й пробували штучним віддиханням привести до життя. Д-р Палм Прест з Копенгаґи переконався, що є ліпша метода. Іменно приголомшену людину треба класти на правий бік і започаткувати штучне віддихання. В часі цього процесу треба натискати ребра й відвертати праве рамя взад. У той спосіб чоловік буде видихувати повітря з легенів, а потім вдихувати його далеко лекше, ніж колиб він лежав ниць. По кількох мінутах такої праці можна перевернути зомлілого чоловіка на на лівий бік і розпочати наново працю, лише що тепер ліве рамя буде відтягнене взад. В такій позиції можна теж натирати серце й спонукувати його до праці.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ВЕТЕРАНИ ВИПІКАЮТЬ КОМУНІЗМ.

НЮ ЙОРК. — Стейтовий комендант американських ветеранів, Воселер, заявив, що колиб адвокатська корпорація станула в обороні Ізаака, який назначив комуніста Ґерсона своїм довіреним дослідником, вона в той спосіб стане оборонницею комунізму в публичних установах.

НОВИЙ РУМУНСЬКИЙ КОРОЛЬ.

Карикатура Михайла, 19-літнього короля Румунії, що заняв престол по абдикації його батька, Карла, котрий утік з краю.

ТАРЗАН, ч. 103. Розпучлива посвята.

З безмежною відвагою Тарзан наставив свої повязані руки в огонь.

Посторонок займився від огню. Він скрутив руки взад. Полумінь облетіла довкруги й підсмалила тіло.

Коли посторонки ослабли, Тарзан розірвав їх.

Швидко почав він розвязувати свої ноги. Але тоді вартівник збудився.